

PARAULES DE VIDA

MISSIONERS MÀRTIRS DE LA NOSTRA DIÒCESI (I)

El beat Jacint Orfanell

En la nostra diòcesi hem començat el Mes Missioner Extraordinari recordant els tres missioners nascuts als nostres pobles, la santedat dels quals ha sigut reconeguda per l'Església, que els ha elevat a l'honor dels altars. Encara que és als pobles on van néixer on són recordats d'una manera especial, el testimoniatge de la seua generositat al servei de l'Evangelí, de la seua vida santa i del seu martiri, engrandeix la història de la nostra diòcesi. La celebració d'aquest mes missioner és una bona ocasió perquè els recordem.

El primer va ser el beat Jacint Orfanell. Naix a La Jana en 1578. Comença els seus estudis en el convent dels dominics de Sant Mateu. Després estudia en València, Alcalá de Henares i Lleida. L'any 1600 sol·licita ingressar en l'Orde dominicana en el convent de Santa Caterina, de Barcelona. Feta la professió religiosa l'envien a completar els estudis a Tortosa. Els seus superiors volen que es dedique a l'ensenyament de la teologia, però ell manifestà el desig de ser missioner a l'Àsia. El 28 de juliol de 1605 inicia el viatge que el portaria en primer lloc a Filipines, on arriba el 30 d'abril de 1606. El 25 de juny de 1607 arriba al Japó, la seua destinació missionera definitiva. La situació dels cristians no era fàcil: deu anys abans havien patit el martiri Pau Miki i els seus companys i s'havien destruït 137 es-

glésies. Els missioners estaven sotmesos a forts controls per part de les autoritats i en la vida de l'Església s'alternaven períodes d'una llibertat relativa amb èpoques de persecucions. Després de quatre anys en la missió de Hizén, on havien evangelitzat lliurement, en 1613 són expulsats i es traslladen a Nagasaki. En 1615 es va decretar l'expulsió del Japó.

Jacint Orfanell i altres religiosos, quan el vaixell que els portava al desterrament ja s'havia endinsat en el mar, ajudats per alguns cristians van tornar d'amagat amb unes barques a Nagasaki, on clandestinament continuaren sostenint la fe dels cristians que patien persecució i reconciliant als qui per por al martiri havien negat públicament la fe. En les seues cartes i informes trobem abundants notícies sobre les tortures a les que aquests eren sotmesos.

El 25 d'abril de 1621 és capturat quan visitava uns cristians en un llogaret i el traslladen a Nagasaki, a una presó construïda per als religiosos que es trobaven clandestinament al Japó. Des d'allí va escriure algunes cartes en les quals manifesta la convicció que el martiri estava a prop, i la seua disposició «amb l'ajuda del Senyor —diu en la seua última carta des de la presó— a patir-ho tot pel seu sant nom i fe, que és la que ens té ensenyada la Santa Mare Església Romana, en la creença de la qual hem viscut, i ara morim amb summe gust i alegria». El dia 9 de setembre fou condemnat a morir cremat i executat l'endemà juntament amb els altres missioners emprisonats amb ell. La seua passió per l'Evangelí i l'amor als cristians del Japó el va portar a lliurar la vida per Crist.

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

Ho hem rebut i après dels pares

«**E**ls nostres avantpassats van ser homes de bé / i les seves obres justes no han estat oblidades. / Amb la seva descendència es conserva / la bella herència que va sortir d'ells. / Els seus descendents han estat fidels a l'aliança / i, gràcies a ells, també els seus fills. / La seva descendència continuarà per sempre / i la seva glòria no l'esborrarà» (Sir 44,10-13).

Traspasà després d'una llarga vida. Els seus fills eren a prop. Com sempre. Units entre ells, units entorn el pare. Units com havien acomiadat la mare que tan influí en les seves vides i segueix influïnt amb els consells i criteris que els deixà per continuar amb l'empresa familiar. Quan els treballadors de la funerària acudiren a la sala de vetlla per portar el difunt a

la capella del tanatori i celebrar-hi la missa exequial, s'aplegà tota la família entorn del pare, de l'avi, i resaren junts, en comunitat familiar, la darrera avemària. En comunitat familiar, en església domèstica. També ho havien fet el dia abans, a les nou de la nit, quan arribà l'hora de deixar el tanatori.

La família és espai sagrat, espai de fe, espai de formació per conèixer més Jesús, espai de vivència on aprendre a pregar i a servir els altres per amor. És, també, espai de celebració de la fe en la pregària familiar i en la participació en les celebracions parroquials de les diverses comunitats cristianes, dels moviments...

Convé treballar aquest sentit de pertinença a una família, aquest sentit de pertinença a una església

domèstica, part de l'Església que escolta la Paraula de Jesús i en fa vida tot construint el Regne. Sentir-se part de l'Església universal que s'aplega entorn la taula de l'altar per escoltar la Paraula, per celebrar el misteri de la fe, la presència real de Jesús en el pa i el vi de l'eucaristia que se'ns dona com a aliment espiritual.

Ho hem rebut i après dels pares i de tots els qui ens han precedit en el seguiment de Jesús. Ho hem de transmetre als més petits i als joves. «Els seus cossos van ser sepultats en pau, / però el seu record perdura de generació en generació. / Totes les nacions parlaran de la seva saviesa / i l'assemblea del poble en farà l'elogi» (Sir 44,14-15).

Enric Puig Jofra, SJ

PALABRAS DE VIDA

MISIONEROS MÁRTIRES DE NUESTRA DIÓCESIS (I)

El beato Jacinto Orfanell

En nuestra diócesis hemos comenzado el Mes Misionero Extraordinario recordando a los tres misioneros nacidos en nuestros pueblos, cuya santidad ha sido reconocida por la Iglesia, que los ha elevado al honor de los altares. Aunque es en los pueblos donde nacieron donde son recordados de una manera especial, el testimonio de su generosidad al servicio del Evangelio, de su vida santa y de su martirio, engrandece la historia de nuestra diócesis. La celebración de este mes misionero es una buena ocasión para que los recordemos.

El primero fue el beato Jacinto Orfanell. Nace en La Jana en 1578. Comienza sus estudios en el convento de los dominicos de Sant Mateu. Después estudia en Valencia, Alcalá de Henares y Lleida. En el año 1600 solicita ingresar en la Orden dominicana en el convento de Santa Catalina, de Barcelona. Hecha la profesión religiosa le envían a completar los estudios en Tortosa. Sus superiores quieren que se dedique a la enseñanza de la teología, pero él manifestó su deseo de ser misionero en Asia. El 28 de julio de 1605 inicia el viaje que le llevaría en primer lugar a Filipinas, adonde llega el 30 de abril de 1606. El 25 de junio de 1607 llega a Japón, su destino misionero definitivo. La situación de los cristianos no era fácil: diez años antes habían sufrido el martirio Pablo Miki y sus compañeros y se habían destruido 137 iglesias. Los misioneros estaban sometidos a fuertes controles por parte de las autoridades y en la vida de la Iglesia se alternaban periodos de una libertad relativa con épocas de persecuciones. Después de cuatro años en la misión de Hízén, donde habían evangelizado libremente, en 1613 son expulsados y se trasladan a Nagasaki. En 1615 se decretó la expulsión del Japón.

Jacinto Orfanell y otros religiosos, cuando el barco que les llevaba al destierro ya se había adentrado en el mar, ayudados por algunos cristianos regresaron a escondidas con unas barcas a Nagasaki, donde clandestinamente continuaron sosteniendo la fe de los cristianos que sufrían persecución y reconciliando a los que por miedo al martirio habían negado públicamente la fe. En sus cartas e informes encontramos abundantes noticias sobre las torturas a las que éstos eran sometidos.

El 25 de abril de 1621 es apresado cuando visitaba a unos cristianos en una aldea y lo trasladan a Nagasaki, a una cárcel construida para los religiosos que se encontraban clandestinamente en Japón. Desde allí escribió algunas cartas en las que manifiesta la convicción de que el martirio estaba cerca, y su disposición «con la ayuda del Señor —dice en su última carta desde la cárcel— a padecerlo todo por su santo nombre y fe, que es la que nos tiene enseñada la Santa Madre Iglesia Romana, en cuya creencia hemos vivido, y ahora morimos con sumo gusto y alegría». El día 9 de septiembre fue condenado a morir quemado y ejecutado al día siguiente junto con los otros misioneros encarcelados con él. Su pasión por el Evangelio y amor a los cristianos del Japón le llevó a entregar la vida por Cristo.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Camino Neocatecumenal. Peregrinación de jóvenes 2019 de las diócesis de Tarragona y Tortosa

Con el fin de ayudar a los jóvenes frente al avance de la secularización y el consumismo, el equipo de Evangelización del Camino Neocatecumenal en la zona ha organizado, como ya va siendo habitual, una peregrinación con los jóvenes.

Con cerca de un centenar de jóvenes de las parroquias de Tarragona y Tortosa, en las que está presente esta iniciación cristiana, y otros de parroquias de Barcelona, Castellón, Madrid... se recorrieron varias diócesis de Francia y de España, haciendo presente una Iglesia viva.

Se inició la peregrinación con una celebración del Sacramento de la Reconciliación. Con la celebración diaria de la Eucaristía, Dios nos renueva por la fuerza del Evangelio y de los sacramen-

tos, nos libra de la esclavitud del pecado y nos transforma día a día en la imagen de su Hijo (Prefacio penitencial).

Por ello, si el Señor mantiene en nosotros el deseo de servirle en los jóvenes, el próximo año

2020 emprendemos una nueva peregrinación para en sus fuerzas llevarles a su presencia.

Equipo de Evangelización del Camino Neocatecumenal - Tarragona y Tortosa

El misteri de l'Assumpció de Maria

Vallibona acomiadà l'any de la Rogativa a la Mare de Déu de Pena-Roja de Tastavins

amb la representació el dia 14 d'agost del *Retaule de la Mare de Déu* amb un guió apropiat. Tot va

ser a l'estil vallibonenc: els actors, tots vallibonencs o descendents de Vallibona; els cants el sap i el canta tot el poble, i és per això que no hi havia espectadors, tots érem actors.

Maria ens ha deixat la imatge de la seua dormició que va presidir el Sant Rosari cantat pels carrers del poble. La imatge la portaren els apòstols que l'entraren a l'Església enlairada amb les puntes dels dits en mig d'un fort aplaudiment del públic assistent que omplia de gom a gom el temple.

Paco Vives

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «Només quan experimentem el perdó de Déu renaixem de debò. És des del perdó des d'on es torna a començar; allà ens retrobem a nosaltres mateixos: a la confessió dels nostres pecats» (14 d'agost).

@Pontifex: «Amb Déu, la càrrega de la vida no roman sobre les nostres espatlles: l'Esperit Sant ve a donar-nos força, a encoratjar-nos, a portar el pes» (17 d'agost).

@Pontifex: «El camí de Maria al cel va començar amb el "sí" pronunciat a Natzeret. Cada "sí" a Déu és un pas cap al cel, cap a la vida eterna. Perquè el Senyor ens vol a tots amb Ell, a casa seva!» (15 d'agost).

@Pontifex: «En la incertesa que sentim per fora i per dins, el Senyor ens dona una certesa: Ells se'n recorda de nosaltres» (20 d'agost).

Jornades d'estiu de les delegacions de Missions de Catalunya

Com cada any, els últims dies d'agost s'han reunit els delegats, treballadors i voluntaris de les delegacions de Missions i OMP amb seu a Catalunya, presidits per Mons. Enrique Benavent. També vam comptar amb l'acompanyament del director nacional d'OMP. En aquesta ocasió ens va acollir la delegació de Girona.

Les jornades han comptat amb testimonis missioners, reunions d'avaluació i treball, sobretot de cara a la celebració del Mes Missioner Extraordinari que se celebrarà el proper octubre amb motiu del centenari de la Carta Apostòlica *Maximum*

Illud de Benet XV, la qual va donar inici al que pot ser conegut com el «segle de Missions».

Entre els actes organitzats hi haurà «El Tren Missioner», una

trobada oberta a tothom que tindrà lloc el dia 19 d'octubre a Montserrat.

Delegació diocesana de Missions

Els nostres testimonis (I)

La Carta Apostòlica *Maximum Illud*, del papa Benet XV, al n. 9 ens diu: «molts missioners han arribat, a exemple dels apòstols, al grau més alt de perfecció en l'exercici de les virtuts; i no són pocs els que han confirmat amb la seua sang la fe i han coronat els seus treballs apostòlics amb el martiri».

Les nostres terres han vist néixer i créixer en la fe a nombrosos màrtirs. En aquesta primera setmana del Mes Missioner Extraordinari els volem recordar perquè van ser grans testimonis de l'Evangelí allà on l'Esperit els va portar, però van créixer als nostres pobles, van xafar molts dels carrers que nosaltres xafem ara, van anar als mateixos santuaris on encara anem, ens van precedir en el temps i en la fe. Ho podríem resumir en el fet que van ser batejats als mateixos llocs on encara bategem i van ser enviats als països més llunyans on van donar el seu millor testimoni: el martiri.

Parlem del beat Jacint Orfanell, nascut a finals del segle XVI a la Jana (el Maestrat), cremat a la foguera a Nagasaki (Japó); de Sant Pere Màrtir Sans, nascut al segle XVII a Ascó (la Ribera d'Ebre) i decapitat a la Xina; i de Sant Francesc Gil de Frederich, nascut a Tortosa a principis del segle XVIII i decapitat a Tonkín (al Vietnam actual). Tots tres van viure una vida evangèlica, lliurats totalment a l'evangelització.

Des de la Delegació de Missions voldríem que durant la celebració d'aquest Mes Missioner Extraordinari, tots preguem i aconseguim ser uns bons testimonis de la fe que professem.

Delegació Diocesana de Missions

Tortosa celebrà el Dia de la Gent Gran

Com tots els anys, dintre el marc de les festes en honor a la nostra patrona, el 30 d'agost se celebrà el Dia de la Gent Gran. Ens vam congregar a la Capella de la Cinta un centenar de persones. Hi eren presents les autoritats municipals presidides per l'alcaldesa i un bon nombre de gent dels espais i associacions de gent gran de la ciutat, d'alguns pobles de la comarca i de les Llars de l'Hospital de la Santa Creu de Jesús.

L'Eucaristia fou presidida pel Sr. Bisbe i concelebrada per Mn. Josep M. Membrado, Mn. Joan Bajo i Mn. Rafel Prades. Després de la benedicció final es va lliurar una placa de reconeixement a les dues persones de més edat que van participar de la Diada: la Sra. Josefa Cid Gener, de 99 anys, i el Sr. José Roca Ferré, de 87 anys. I en acabar vam venerar la relíquia de la Mare de Déu.

Tot seguit, a l'Espai Patronat va tenir lloc un aperitiu. Aquest any és la primera vegada que no se celebrà aquesta festa al Pavelló Firal. Tanmateix els assistents van estar molt contents de que la celebració de la Missa fos a la capella de la Mare de Déu de la Cinta. Tots sabem el gran amor que tenim els tortosins per la nostra Reina, la nostra Mare, el nostre Tresor.

Ens vam acomiadar fins al proper any. Que la Mare de Déu de la Cinta ens acompanye i ens protegeixi sempre.

Maria Joana Querol Beltrán

AGENDA

Divendres 11, Vinaròs, Parròquia de l'Assumpció de Maria, a les 20 h, confirmacions.

Diumenge 13, Benicarló, Parròquia de Sant Bartomeu, a les 11.30 h, confirmacions.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

7. □ Dilluns (lit. hores: 3a setm.) [Jn 1,1-2,1.11 / Sl: Jn 2,3-8 / Lc 10, 25-37]. La Mare de Déu del Roser, commemoració de la victòria de Lepant (1571); sant Marc, papa (romà, 336).

8. ■ Dimarts [Jn 3,1-10 / Sl 129 / Lc 10,38-42]. *Lleida*: □ Sants Àngels de la Guarda. Sant Simeó el Just, profeta; sant Demetri, mr.; santa Taïs, penitent.

9. ■ Dimecres [Jn 4,1-11 / Sl 85 / Lc 11,1-4]. Sant Dionís, primer bisbe de París, i companys clergues, mrs.

(s. III); sant Joan Leonardi (Lucca, 1541 - Roma, 1609), prev. fund.

10. ■ Dijous [Mt 3,13-4,2a / Sl 1 / Lc 11,5-13]. Sant Tomàs de Villanueva (1486-1555), bisbe de València (agustinià), de Fuenllana; sant Sabí, ermità al Pirineu; sant Daniel Comboni, bisbe, fund. Missioners Combonians.

11. ■ Divendres [Jl 1,13-15;2,1-2 / Sl 9 / Lc 11,15-26]. Sant Joan XXIII, papa; santa Soledat Torres Acosta (Madrid, 1826-1887), vg., fundadora Serventes de Maria, vetlladores

dels malalts (SM, 1851); sant Germà, bisbe i mr.

12. □ Dissabte [1Cr 15,3-4.15-16; 16,1-2 (o bé: Fets 1,12-14) / Sl 26 / Lc 11,27-28]. Mare de Déu del Pilar, apareguda a Saragossa segons la tradició, patrona d'Aragó; sant Serafi de Monte Granario, rel. caputxí; santa Domnina, vg.

13. ■ Diumenge vinent, XXVIII de durant l'any (lit. hores: 4a setm.) [2R 5,14-17 / Sl 97 / 2Tm 2,8-13 / Lc 17, 11-19]. Sant Eduard (1002-1062), rei d'Anglaterra, venerat a Westminster; santa Celedònia, vg.

Diurnenge XXVII de durant l'any (C)

COMENTARI

Tenim una mica de fe, ni que sigui petita?

Si ha una cosa imprescindible en tota religió, és la fe. I això val específicament per a la religió cristiana. Sense fe no entenem els sagraments, la presència de Crist en la seva Paraula i en el germà, la certesa d'una vida plena al costat de Déu. Per això diu Jesús: *Només que tinguéssiu una fe menuda com un gra de mostassa, si dèieu a aquesta morera: Arrenca't de soca-rel i planta't en el mar, us obeiria.* En comparar la fe amb una llavor vol dir que la nostra fe ha d'anar creixent cada dia i s'ha de fer més ferma i gran. Però la fe suposa la humilitat. Només ens obrirem a la fe si sabem que Déu és infinitament superior a nosaltres, i per tant la nostra fe només es pot fonamentar en ell, no en el que nosaltres puguem veure o tocar o experimentar. Per això Jesús diu: *Vosaltres, quan haureu complert tot allò que Déu us mana, digueu: Som servents sense cap mèrit: no hem fet altra cosa que complir el nostre deure.* Només quan ens sentim servidors de Déu, i que les seves realitats ens superen, perquè Déu va més enllà de les nostres capacitats, podem viure en la fe.

Per això també a la primera lectura quan el profeta es queixa de les calamitats i problemes que veu i es pregunta: *Fins quan demanaré auxili i no m'escoltareu; per què deixeu que contempli tantes penes.* Déu li respon: *Escriu una visió; és una visió per a un moment determinat que aspira al seu terme i no fallarà. Espera-la si es retardava; segur que vindrà, no serà ajornada.* Això demana, evidentment la fe; creure que es produirà allò que no veu, allò que sembla que no es produirà. Per això acaba dient: *L'home d'esperit orgullós, se sentirà insegur, però el just viurà, perquè ha cregut.* Un cop més la humilitat. I Pau recorda al seu deixeble: *L'Esperit que Déu ens ha donat no és de covardia, sinó de fermesa, d'amor i de seny.* I acaba dient-li: *Viu en la fe i en l'amor.* Des d'una confiança total en Déu hem de pregar sempre com els apòstols: *Doneu-nos més fe.*

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura de la profecia d'Habacuc (Ha 1,2-3.2,2-4)

Fins quan, Senyor, demanaré auxili i no m'escoltareu, cridaré: «Violència», i no em salvareu? Per què deixeu que vegi aquestes calamitats i contempli tantes penes? Tinc davant els ulls devastacions i violències; hi ha baralles i s'aixequen discòrdies.

El Senyor em respongué: «Escriu una visió, grava-la sobre tauletes d'argila, que es puguin llegir corrents. És una visió per a un moment determinat, que aspira al seu terme, i no fallarà. Espera-la, si es retardava; segur que vindrà, no serà ajornada. L'home d'esperit orgullós se sentirà insegur, però el just viurà perquè ha cregut.»

▶ Salm responsorial (94)

R. *Tant de bo que avui sentíssi la veu del Senyor: «No enduriu els vostres cors.»*

Veniu, celebrem el Senyor amb crits de festa, / aclamem la Roca que ens salva; / presentem-nos davant seu a lloar-lo, / aclamem-lo amb els nostres cants. R.

Veniu, prostrem-nos i adorem-lo, / agenollem-nos davant el Senyor, / que ens ha creat, ell és el nostre Déu, / i nosaltres som el poble que ell pastura, / el ramat que ell mateix guia. R.

Tant de bo que avui sentíssi la seva veu: / «No enduriu els cors com a Meribà, / com el dia de Massà, en el desert, / quan van posar-me a prova els vostres pares, / i em temptaren, tot i haver vist les meves obres». R.

▶ Lectura de la segona carta de sant Pau a Timoteu (2Tm 1,6-8.13-14)

Estimat, et recomano que procuris revifar la flama del do de Déu que portes en virtut de la imposició de les meves mans. L'Esperit que Déu ens ha donat no és de covardia, sinó de fermesa, d'amor i de seny. Per tant, no t'averonyeixis ni del testimoni que donà el nostre Senyor ni de mi, que estic empresonat per ell; tot el que has de sofrir juntament amb l'obra de l'evangeli, suporta-ho amb la fortalesa que Déu ens dona. Tingues com a norma la doctrina sana que has escoltat dels meus llavis, i viu en la fe i en l'amor de Jesucrist. El tresor que t'ha estat confiat és valuós. Guarda'l amb la força de l'Esperit Sant que viu en nosaltres.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Lluç (Lc 17,5-10)

En aquell temps, els apòstols digueren al Senyor: «Doneu-nos més fe.» El Senyor els contestà: «Només que tinguéssiu una fe menuda com un gra de mostassa, si dèieu a aquesta morera: «Arrenca't de soca-rel i planta't al mar», us obeiria.» Supposem que algú de vosaltres té un esclau llaurant o pasturant el ramat. Quan ell torna del camp, li dieu mai que entri de seguida i sigui a taula? No li dieu, més aviat, que prepari el sopar, que estigui a punt de servir-vos mentre mengueu i beveu, i que ell menjarà i beurrà després? I quan l'esclau ha complert aquestes ordres, qui ho agraeix? Igualment vosaltres, quan haureu complert tot allò que Déu us mana, digueu: «Som servents sense cap mèrit: no hem fet altra cosa que complir el nostre deure.»

▶ Lectura de la profecia de Habacuc (Hab 1,2-3;2,2-4)

¿Hasta cuándo, Señor, pediré auxilio sin que me oigas, te gritaré: ¡Violencia!, sin que me salves? ¿Por qué me haces ver crímenes y contemplar opresiones? ¿Por qué pones ante mí destrucción y violencia, y surgen disputas y se alzan contiendas?

Me respondió el Señor: Escribe la visión y grábala en tablillas, que se lea de corrido; pues la visión tiene un plazo, pero llegará a su término sin defraudar. Si se atrasa, espera en ella, pues llegará y no tardará. Mira, el altanero no triunfará; pero el justo por su fe vivirá.

▶ Salmo responsorial (94)

R. *Ojalá escuchéis hoy la voz del Señor: «No endurezcáis vuestro corazón.»*

Venid, aclamemos al Señor, / demos vítores a la Roca que nos salva; / entremos a su presencia dándole gracias, / aclamándolo con cantos. R.

Entrad, postrémonos por tierra, / bendiciendo al Señor, creador nuestro. / Porque él es nuestro Dios, / y nosotros su pueblo, / el rebaño que él guía. R.

Ojalá escuchéis hoy su voz: / «No endurezcáis el corazón como en Meribá, / como el día de Masá en el desierto; / cuando vuestros padres me pusieron a prueba / y me tentaron, aunque habían visto mis obras». R.

▶ Lectura de la segunda carta del apóstol san Pablo a Timoteo (2Tm 1,6-8.13-14)

Querido hermano:

Te recuerdo que reavives el don de Dios que hay en ti por la imposición de mis manos, pues Dios no nos ha dado un espíritu de cobardía, sino de fortaleza, de amor y de templanza. Así pues, no te avergüences del testimonio de nuestro Señor ni de mí, su prisionero; antes bien, toma parte en los padecimientos por el Evangelio, según la fuerza de Dios. Ten por modelo las palabras sanas que has oído de mí en la fe y el amor que tienen su fundamento en Cristo Jesús. Vela por el precioso depósito con la ayuda del Espíritu Santo que habita en nosotros.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Lucas (Lc 17,5-10)

En aquel tiempo, los apóstoles le dijeron al Señor: «Auméntanos la fe». El Señor dijo: «Si tuvierais fe como un granito de mostaza, diríais a esa morera: «Arráncate de raíz y plántate en el mar», y os obedecería. ¿Quién de vosotros, si tiene un criado labrando o pastoreando, le dice cuando vuelve del campo: «Enseguida, ven y ponte a la mesa»? ¿No le diréis más bien: «Prepárame de cenar, cíñete y sírveme mientras como y bebo, y después comerás y beberás tú»? ¿Acaso tenéis que estar agradecidos al criado porque ha hecho lo mandado?

Lo mismo vosotros: cuando hayáis hecho todo lo que se os ha mandado, decid: «Somos siervos inútiles, hemos hecho lo que teníamos que hacer».